

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

(повне найменування закладу вищої освіти)

філологічний

(назва інституту/факультету)

Кафедра

філософії і культурології

(назва кафедри)

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

Релігійна семантика та семіотика

(вказати назву навчальної дисципліни (іноземною, якщо дисципліна викладається іноземною мовою))

вибіркова

Освітньо-професійна програма **Релігієзнавство**

(назва програми)

Спеціальність **031 Релігієзнавство**

(вказати: код, назва)

Галузь знань **03 Гуманітарні науки**

(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти **освітньо-науковий**

(вказати: перший (бакалаврський)/другий (магістерський)/третій (освітньо-науковий))

філологічний факультет

(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання **українська**

(вказати: на яких мовах читається дисципліна)

Розробники: **проф. М. Чикарькова, доктор філософських наук**

(вказати авторів (викладач (ів)), їхні посади, наукові ступені, вчені звання)

Профайл викладача (-ів)

[http://www.religstud.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/02personnel&data\[3666\]\[caf_persons_id\]=1867&commands\[3666\]=item](http://www.religstud.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/02personnel&data[3666][caf_persons_id]=1867&commands[3666]=item)

Контактний тел.

0677548606

E-mail:

m.chikarkova@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle

<https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=3511>

Консультації

Очні консультації: за попередньою домовленістю.
(середа з 14.30 до 15.30).

Анотація навчальної дисципліни

Курс належить до вибіркових дисциплін і вивчається у 2 семестрі. Дисципліна розглядає релігію у різних аспектах з точки зору її приналежності до знакових систем. Структурно-семіотичний підхід є одним із головних методів сучасного релігієзнавчого аналізу. Він дозволяє характеризувати феномен релігії у діахронічному та синхронічному аспектах, формує цілісне уявлення про нього зі врахуванням її знакових проявів та ціннісного потенціалу. Отже, для сучасного гуманітарія важливо засвоїти методологію структуралізму та постструктуралізму.

Мета навчальної дисципліни – формування уявлень про знакову природу релігії і представлення семіотики як засобу її паттернізації.

Навчальний контент освітньої компоненти

Змістовий модуль 1.	
Історія формування семіотики релігії	
Тема 1.	Предмет і завдання семіотики релігії
Тема 2.	Знак і знакова система: характеристики, структура, класифікації
Тема 3.	Естетична система Відродження
Тема 4.	Релігія як семіосфера
Тема 5.	Історія становлення семіотики релігії
Змістовий модуль 2.	
Основні знакові системи у сфері релігії	
Тема 1.	Семіотичне кодування та декодування в історії релігії
Тема 2.	Структурно-семіотичне значення обряду, ритуалу, традиції в релігії
Тема 3.	Класифікація релігійних символів: семіотичний аспект
Тема 4.	Семіотика сакральних текстів

Форми, методи та освітні технології навчання

Під час вивчення дисципліни «Семіотика релігії» здобувачі вищої освіти засвоюють матеріал завдяки репродуктивним і інтерактивним методам:

- **Метод тестування** (допомагає перевірити рівень засвоєння понять релігійної семіотики, виявити прогалини у розумінні символічних систем різних релігій).
- **Робота з наочним матеріалом** (аналіз релігійних символів, артефактів сакрального мистецтва тощо).
- **Метод проблемного навчання** (обговорення питань релігійної символіки: семіотика священних текстів, взаємозв'язок ритуалу і знаку, роль мови в релігійному дискурсі).
- **Інтерактивні лекції** (включають елементи опитувань, аналізу текстів, міні-дискусій про зміну релігійної семіотики в історичному контексті).
- **Проектний метод** (створення студентами мультимедійних презентацій про семіотичні системи світових релігій, підготовка аналітичних доповідей).
- **Кейс-метод** (аналіз конкретних релігійних феноменів: розбір символічної мови сакральних книг; дослідження ритуальних дій як семіотичних практик).
- **Творчі завдання** (інтерпретація релігійних символів у сучасному контексті, порівняльний аналіз знакових систем різних релігійних традицій).

Форми й методи контролю та оцінювання

Види та форми контролю

Формами поточного контролю є усна чи письмова (тестування, есе, реферат, творча робота) робота, відповідь студента, створення цифрового контенту по темі та ін.

Формою підсумкового контролю є іспит.

Засобами оцінювання виступають:

- контрольні роботи;
- стандартизовані тести;
- проекти (наскрізні проекти; індивідуальні та командні проекти; дослідницько-творчі та ін.);
- реферати;
- есе;
- створення інфографіки, інтелект-карти та словникової статті на задану тему;
- презентація на задану тему;
- доповідь на науковій конференції.

Критерії оцінювання результатів навчання

Курс «Релігійна семантика та семіотика» вивчається протягом семестру та складається з двох теоретичних та одного підсумкового модулю.

Кожний теоретичний модуль оцінюється в 30 балів, відповідно протягом семестру студент може набрати максимально 60 балів (30+30). Окрім цього, студент може виконати індивідуальне науково-дослідницьке завдання, що оцінюється від 1 до 10 балів.

Підсумковий модуль оцінюється у 40 балів. Він складається з двох форм роботи: теоретичної та практичної (тестові завдання). Теоретичний блок складається з двох питань, що підсумовують вивчений матеріал та за умови успішного розкриття кожне питання може бути оцінене у 15 балів. Практичний блок складається з 2 тестових завдань, що являють собою закриті тести (по 5 балів кожний). Тести виконуються у письмовому режимі одразу після теоретичної відповіді, а не на місці підготовки.

За умови успішної роботи у межах двох теоретичних модулів, виконання всіх форм роботи на підсумковому контролі, студент має можливість за результатами навчання з курсу отримати 100 балів.

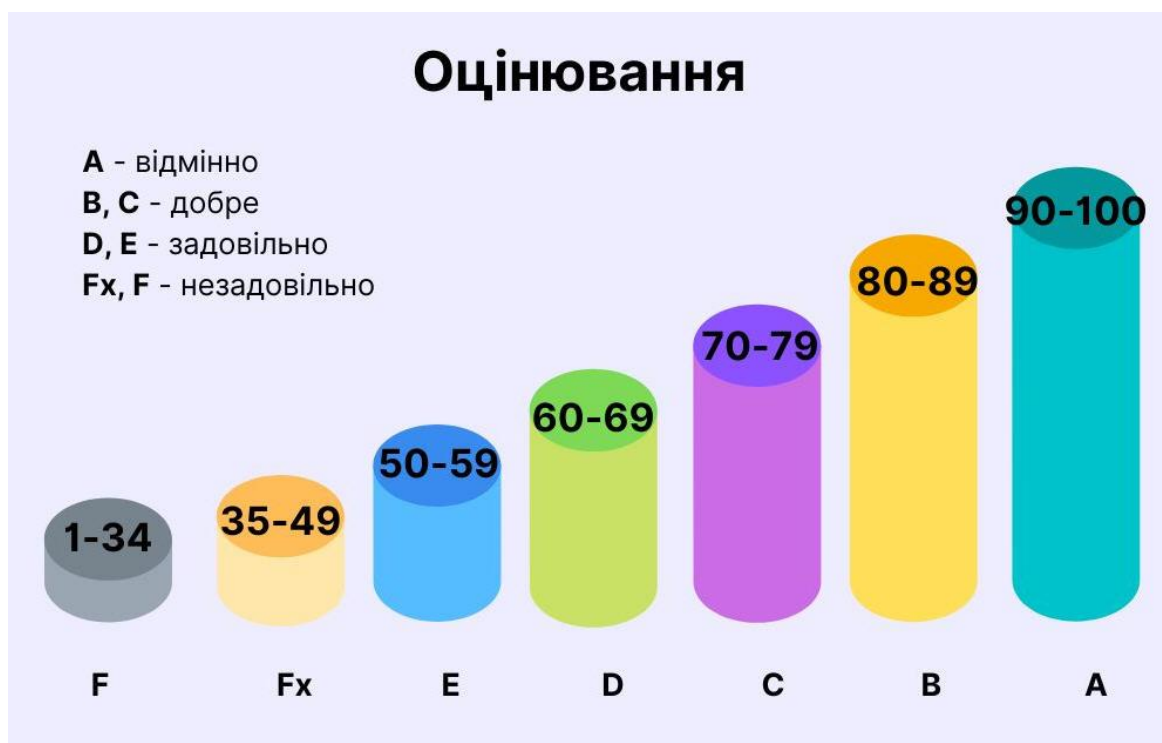
Підсумкова кількість балів після закінчення вивчення навчальної дисципліни переводиться в оцінку за національною системою та шкалою ECTS. При виставленні загальної оцінки враховуються наступні критерії:

«А» ставиться у разі, якщо студент:	— постійно готувався до занять згідно з програмою дисципліни; — глибоко та всебічно розкривав зміст питань, використовуючи додаткову літературу; — показав уміння формулювати висновки, узагальнювати та аналізувати навчальний матеріал; — продемонстрував уміння формулювати власну точку зору та
--	--

	аргументовано доводити її; – переконливо та логічно викладав матеріал, проявляв творчий підхід до виконання індивідуального науково-дослідницького завдання; – належним чином виконував завдання для самостійної роботи; – допускав при усних відповідях та тестуванні окремі незначні неточності; – добре виконав завдання модульного контролю.
«В» ставиться у разі, якщо студент:	– розкривав згідно з програмою дисципліни зміст питань, використовуючи додаткову літературу; – робив узагальнення та висновки з окремих питань; – виконував завдання для самостійної роботи; – при усних відповідях не завжди повно й аргументовано викладав матеріал, а при тестуванні мали місце окремі неточності; – не проявив творчий підхід до виконання індивідуального науково-дослідницького завдання; – добре виконав завдання модульного контролю.
«С» ставиться у разі, якщо студент:	– розкривав згідно з програмою дисципліни зміст питань, але недостатньо й не завжди використовував додаткову літературу; – формулював висновки з окремих питань практичних занять; – не проявляв належної активності на практичних і семінарських заняттях; – брав участь у виконанні індивідуального науково-дослідницького завдання, але продемонстрував недостатній рівень наукової культури; – виконав завдання модульного контролю, але допускав окремі неточності при усних відповідях, тестуванні.
«D» ставиться у разі, якщо студент:	– відповідав на окремі питання, які обговорювалися; – формулював висновки з окремих питань; – при підготовці до практичних занять майже або й зовсім не використовував додаткову літературу; – не проявляв активності на практичних заняттях; – частково виконав завдання для самостійної роботи; – не виконав належним чином індивідуальне науково-дослідницьке завдання; – при виконанні завдань модульного контролю допустив багато неточностей або декілька грубих помилок.
«E» ставиться у разі, якщо студент:	– відповідав на окремі питання, які обговорювалися; – допускав численні неточності при усних відповідях, демонструючи лише репродуктивний рівень засвоєння навчального матеріалу без його осмислення, – не вмів сформулювати свою позицію, проаналізувати або порівняти різні точки зору на проблему; – недостатньо використовував основну літературу й майже бо зовсім не використовував додаткову; – не проявляв активності на практичних заняттях, старанності при виконанні завдань для самостійної роботи; – виконав окремі завдання для самостійної роботи; – не виконав належним чином індивідуальне науково-дослідницьке завдання; – погано виконав завдання модульного контролю, з численними помилками та неточностями.
«Fх» ставиться у разі, якщо	– поверхнево розкривав зміст питань, які розглядалися; – допускав суттєві помилки при усних та письмових відповідях; – поверхнево ознайомився з рекомендованою літературою; – частково виконав завдання для самостійної роботи; – не проявляв активності на практичних заняттях;

студент:	– допускав принципові помилки під час виконання завдань; – не виконав завдання модульного контролю.
«F» ставиться у разі, якщо студент:	– поверхнево розкривав зміст питань, які розглядалися; – допускав суттєві помилки при усних та письмових відповідях, тестуванні; – не ознайомився з рекомендованою літературою; – не виконав завдання для самостійної роботи; – не виконав індивідуальне науково-дослідницьке завдання; – не проявляв активності на практичних заняттях; – на підсумковому занятті не вміє відтворити зміст окремих питань, передбачених програмою дисципліни; – не виконав завдання модульного контролю.

Набрана студентом кількість балів є основою для виставлення оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS.

Політика щодо академічної доброчесності

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні навчальної дисципліни регламентовано такими документами:

✓ «Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» <https://www.chnu.edu.ua/media/jxdfs0zb/etychnyi-kodeks-chernivets-kohonatsionalnoho-universytetu.pdf>

✓ «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» <https://www.chnu.edu.ua/media/n5nbzwgb/polozhennia-chnu-pro-plahi-at-2023plusdodatky-31102023.pdf>

Інформаційні ресурси

1. Богачевська І. Методологічні аспекти побудови семіотичної моделі релігії. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/14815/5-Bogachevska.pdf?sequence=4>.
2. Шепетяк О. Класифікація знаків у семіотиці Чарльза Пірса // Університетська кафедра. 2014. № 3. С. 129-136. Режим доступу http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=Ukaf_2014_3_13.
3. Leome M. Semiotics of Religion: A Map // The American Journal of Semiotics. Access: <https://iris.unito.it/retrieve/handle/2318/1721323/559102/Massimo%20LEONE%202020%20-%20Semiotics%20of%20Religion%20-%20A%20Map%20-%20Preprint.pdf/>.
4. Теорія знакових систем. Семіотика. Ч. 1. https://www.youtube.com/watch?v=Oe7tPchr_sE.
5. Теорія знакових систем. Семіотика. Ч. 2. <https://www.youtube.com/watch?v=v8znBHuNKpY>
6. Key Principles of Visual Semiotics. <https://www.youtube.com/watch?v=AeXjEUZNswY>
7. Semiotics and Structuralism. <https://www.youtube.com/watch?v=VsMfaIOsT3M>
8. Very Short Introduction to Semiotics. <https://www.youtube.com/watch?v=LO9xl5n9aYI>
9. What is Semiotics? <https://www.youtube.com/watch?v=R7VA95JdbMQ>